

Meddelelse fra Sindsygehospitalet i Nykøbing Sj.  
(Chef: Overlæge Otto Jacobsen).

## De retslige Observationer paa Sindssygehospitalet i Nykøbing Sj.

Af Afdelingslæge JØRGEN RAVN.

I Anledning af den sidste Tids Diskussioner om de retslige Observationer, deres Nødvendighed og Resultat, har vi ment, at det kunde have sin Interesse at se, hvorledes Forholdene har været for dette Hospitals Vedkommende.

Vi har valgt Tidsrummet fra 1. 1. 1939 til 1. 5. 1941 og i denne Tid har der ialt været 35 Observander, nemlig 6 Kvinder og 29 Mænd.

Observanderne indlægges paa de almindelige Modtagelsesafdelinger, idet man ikke har samlet dem paa en særlig Afdeling, da Antallet af Observander er for lille til dette. Desuden vilde Observationerne lide herunder, idet man netop maa se Observanderne mellem de andre Patienter paa de respektive Afdelinger, paa Værkstederne og ude paa Arbejdsholdene, saaledes at de overalt iagttages og man noterer sig deres Færden, deres Forhold til Arbejdet, deres Opførsel og deres Omgang med de andre Patienter. Sygeplejerskernes, Plejernes og Arbejdsledernes iagttagelser er meget værdifulde. Der skrives ved Indlæggelsen en almindelig Sygejournal af den vagthavende Kandidat ganske som ved enhver anden Indlæggelse, og denne Journal gennemgaaes ligesom for alle de andre Patienters Vedkommende af Overlægen og Afdelingslægen, og deres Undersøgelser og iagttagelser skrives ind. Desuden laves der til hver Journal et Uddrag af Sagens Akter, og dette gøres enten af

Afdelingslægen eller 1. Reservelæge. Det ligger i Sagens Natur, at man netop ved Observander anstrenger sig til det yderste, idet man prøver alle Diagnostikens Muligheder for at kunne udfinde de eventuelle sygelige Symptomer. De almindelige Patienter, der kommer paa Sindssygehospitalet, frembyder jo netop oftest et eller flere Symptomer paa deres Sindssygdom, Observanderne derimod viser som oftest ingen markante Symptomer; det er sjældent, det er de oplagte Tilfælde. De eventuelle sygelige Symptomer skal udfindes ved den nøje Iagttagen og Undersøgen. Man undersøger ogsaa de legemlige Forhold grundigt, idet der foretages en almindelig neurologisk Undersøgelse, man undersøger Blod, Urin, Rygmarvsvædske og lignende. Desuden udføres der paa alle Observander en Intelligensbestemmelse og psykiatrisk Test, ligesom Observanderne altid opfordres til at skrive en Levnedsskildring. Er der ikke i Akterne Oplysning om Skolegang, evt. tidligere Ophold paa Hospitaler, specielt Sindssygehospitaler, indhentes saadanne. Det er dog yderst sjældent, at saadanne Oplysninger ikke foreligger. I det hele kan man sige, at takket være *August Goll* er der i Akterne altid særdeles fuldstændige Oplysninger; i Virkeligheden er de Oplysninger, man finder om Forbrydernes personlige Forhold langt mere vidtgaaende og grundige, end man almindeligvis finder det i en psykiatrisk Patients Journal.

Det er ganske klart, at man maa have en Observand en vis Tid paa Hospitalet for at kunne udføre Observationen paa betryggende Maade. Lette sindssyge Træk afslører sig ofte først efter længere Tids Forløb, idet mange Patienter er i Stand til i nogen Grad at dække over de sygelige Træk. Man ser saaledes ofte, at i den første Maa-neds Tid gaar alt godt, men først efter denne Tid begynder de smaa Skavanker at vise sig, Kværulance, Stridbarhed, Uligevægtighed o. s. v., idet dette særligt gælder Psykopater, der i den første Tid næsten altid opfører sig eksemplarisk. Forfølgelsesforestillinger og Hallucinationer afslører sig først

· efter nogen Tids Forløb i mange Tilfælde. Observationerne her paa Hospitalet har gennemsnitligt været  $3\frac{1}{2}$  Maaned, den korteste 1 Maaned og den længste  $\frac{1}{2}$  Aar. Vi har dog tænkt i Fremtiden at søge Tiden afkortet noget, saaledes at den normale Observationstid skulde ligge omkring 2 Maaneder.

Man har fra forskellig Side hævdet, at de retslige Observationer skulde volde Vanskeligheder paa Sindssygehospitalet, og at Observationerne derfor burde samles et bestemt Sted, hvor der skulde laves en særlig Observationsafdeling i Tilknytning til et af de bestaaende Fængsler. Denne Tanke vil dog sikkert vække stærk Modstand paa alle Sindssygehospitalet, idet man meget nødig vil undvære de retslige Observationer, da de giver Psykiaterne et ganske nødvendigt Indblik i Retspsykiatrien og tvinger dem til at beskæftige sig med denne Disciplin, der er en uløselig Del af den almindelige Psykiatri. Uddannelsen af Kandidater og Reserve læger vilde i høj Grad tage Skade, idet der netop er meget at lære af Observationerne, og de Kandidater, der senere vil blive Embedslæger, vilde faa endnu mindre ud af deres Uddannelse, end de gør nu, hvor der kun fordres en praktisk, psykiatrisk Uddannelse paa 3 Maaneder.

Almindeligvis volder Observanderne ingen Vanskeligheder paa Afdelingerne, de glider ind mellem de andre Patienter og behandles som disse. Det er klart, at Observanderne ligger paa lukkede Vagtafdelinger; ikke alene for Observationens Skyld, men ogsaa fordi største Delen af dem er Arrester. Kun i eet Tilfælde af de 35 maatte en Observand ligge paa en urolig Vagtafdeling, men Patienten var ogsaa sindssyg, lidende af Schizofreni (Ungdomssløvsind) i en urolig Fase, og han blev senere dømt til Forvaring paa Sindssygehospital. Alle de andre kunde være paa rolige Vagtafdelinger. To Observander (Psykopater) paavirkede de andre Patienter i daarlig Retning og forsøgte at nedbryde Disciplinen, men dette kender man jo ogsaa fra de

almindelige Patienter, og man kan deroverfor tage sine Forholdsregler, idet man har flere Afdelinger at raade over, saaledes at Patienterne kan flyttes til den bedst egnede Afdeling, ligesom man kan benytte Midler som Sengeleje, Nægtelse af Deltagelse i Underholdningen o. s. v. som Straffe- foranstaltninger til at opretholde Disciplinen, hvilket ogsaa altid er lykkedes.

To af de 35 Observander er flygtet fra Hospitalet, idet de under Gymnastik fandt Lejlighed til at forsvinde, da de havde sammensvoret sig med en Patient, der hjalp dem til Flugten. De blev dog paagrebet begge to efter et Døgns Forløb, efter at de havde begaaet Indbrud i en Lægebolig, der stod tom paa Grund af Ferie.

For særlig vanskelige og voldsomme Observander findes der som bekendt paa Sindssygehospitalet i Viborg en specielt sikret Observationsafdeling, der modtager Observander fra hele Landet.

*Diagnoser.*

Psykopatigruppen	{	Konstitutionel Psykopati . . . . .	12
		Psykopatiske Karaktertræk . . . . .	6
Alkoholister . . . . .	{	Alkoholmisbrug . . . . .	2
		Kronisk Alkoholisme . . . . .	1
Sindssygdomme .	{	Sindssygdom foraarsaget af sjælelig Overlast (psykogen Psykose) . .	1
		Ungdomssløvsind (Schizofreni) . . .	2
		Alderdomssløvsind (Dementia arteriosclerotica) . . . . .	2
		Begyndende Aldersforandringer (Senium incipies) . . . . .	1
Intelligensdefekt .	{	Epilepsi . . . . .	4
		Sinker . . . . .	3
		Aandssvaghed . . . . .	1
			<u>35</u>

*Skema 1.*



Som man ser paa Skema 1 tilhører den største Del af Observanderne Psykopatigruppen, kun 5 led af virkelig Sindssygdom.

*Forbrydelser.*

Ildspaaættelse .....	3
Ildspaaættelse + Bedrageri .....	1
Ildspaaættelse + Tyveri .....	1
Tyveri .....	10
Bedrageri .....	3
Dokumentfalsk .....	1
Vold .....	1
Vold mod Tjenestemand i Funktion .....	1
Vold mod Hustru .....	1
Trusler paa Livet .....	2
Hustrudrab .....	1
Uterlighed (overvejende overfor Smaapiger) .....	5
Voldtægtsforsøg .....	1
Blodskam .....	3
Samleje med mindreaarig Elev paa Opfostringshjem ..	1
<i>Skema 2.</i>	35

Af de 35 var de 16 første Gangs Forbrydere eller ca. Halvdelen, 7 havde været straffet en Gang før, 4 to Gange før, 2 tre Gange før og 6 flere Gange, en op til 13 Gange tidligere.

De fleste af Observanderne var ambulantly observerede inden Observationen her af Arrestlægen ved Arresthuset paa Blegdamsvejen i København, af Speciallægen i Psykiatri ved Københavns Politi eller af de stedlige Amts- og Kreds-læger. Tre har dog ikke været observeret før Indlæggelsen her i den nuværende Sag, men har i foregaaende Sager været ambulantly observerede.

De øvrige 32 er alle undersøgt af Embedslægen (altsaa enten Arrestlægen, Speciallægen i Psykiatri, Amts- eller Kreds-lægen) og i 14 Tilfælde har disse tilraadet Indlæggelse til nærmere Observation, i de resterende 18 Tilfælde har

Embedslægerne ikke ment, at nærmere Observation var nødvendig, men i et Tilfælde tilraadete Fængselsnævnet Observation paa Sindssygehospital (hos en Forbryder, der var prøveløsladt fra Sikkerhedsforvaring), og i 17 Tilfælde har Retslægeraadet paa Trods af Embedslægens Indstilling tilraadete nærmere Observation. Det vil sige, at i 18 Tilfælde har man ikke følt sig tryk ved Embedslægernes Observation eller i over Halvdelen af Tilfældene. Ofte er det, fordi Retslægeraadet ikke finder Tilfældet tilstrækkeligt be-lyst i Erklæringen, til andre Tider naar Embedslægen til forkerte Forslag om Straffemaaden i Konklusionerne. Saaledes erklærer en Embedslæge en Mand, der er Sinke, for upaavirkelig af Straf, og foreslaar ham beskikket et Tilsyn. Han havde været uterlig overfor Smaapiger; var tidligere dømt for Tyveri. Embedslægen havde ganske rigtigt betegnet ham som Sinke, hvilket Resultat Hospitalet ogsaa kom til; men Hospitalet betegnede ham som paavirkelig af almindelig Straf under sædvanlige Former, og han dømtes til 4 Maaneders Fængsel. En af Alkoholisterne der var tiltalt for Blodskam, betegnede Embedslægen som upaavirkelig af Straf og foreslog Anstaltsanbringelse, hvorimod Hospitalet foreslaar almindelig Straf. Han var tidligere dømt for Gadeuorden og Vold og blev nu dømt til Fængsel i 5 Aar.

Af de 32, der er undersøgt af Embedslæger, har disse i de 5 Tilfælde ikke udtalt sig nøjere om Diagnosen eller givet nogen nøjere psykiatrisk Bedømmelse af Observan-derne. I 19 Tilfælde var der imidlertid god Overensstem-melse mellem Embedslægens Diagnose og Hospitalets Di-agnose, men i 8 Tilfælde var der Uenighed mellem Em-bedslægen og Hospitalet, hvorimod, naar det drejede sig om Bedømmelsen af Straffegnethed, lige det omvendte var Tilfældet. I 12 Tilfælde var der Uoverensstemmelse mellem Embedslægens og Hospitalets Konklusion, og kun i 6 Til-fælde var der Overensstemmelse. I 14 Tilfælde havde Em-bedslægen ikke udtalt sig om Straffegnethed, nemlig i de

Tilfælde, hvor der foreslaas nærmere Observation paa Sindssygehospital.

Ser man paa Overensstemmelse mellem Retslægeraadets og Hospitalets Erklæringer, fremkommer der straks et helt andet Billede. I de 33 Tilfælde tiltræder Retslægeraadet Sindssygehospitalets Konklusion. I 2 Tilfælde har dette ikke været Tilfældet, men Retslægeraadet har da fulgt den Praksis, man har haft i mange Aar, at korrespondere med Hospitalet om Sagen, hvorefter der i begge Tilfælde opnaaedes Enighed. Man kan altsaa hævde, at der har været særdeles god Overensstemmelse mellem Hospitalet og Retslægeraadet. Man ser her Embedslægernes Vanskeligheder ved at udføre de retslige Observationer, hvilket man ikke kan undre sig over, naar man tager i Betragtning, at disse foruden det teoretiske Kursus i Retspsykiatri til Embedslægeeksamen kun har 3 Maaneders psykiatrisk, praktisk Uddannelse og desuden i deres Virksomhed er afskaaret fra til daglig at se psykiatriske Patienter og derved holde sig i Træning til at bedømme dem.

Ser man paa Overensstemmelse mellem Hospitalets Konklusioner og Sagernes videre Forløb, viser det sig, at i 2 Tilfælde er Tiltale frafaldet, dels mod Anbringelse i Ungdomshjem, dels paa Grund af Sindssygdom, begge i Overensstemmelse med Erklæringerne. En Observand er frifundet. Af de øvrige 32 Tilfælde har Domstolene fulgt Erklæringen i de 29. 3 Gange har dette ikke været Tilfældet, nemlig i et Tilfælde blev Observanden ved Underretten i Overensstemmelse med Erklæringen dømt til Psykopatforvaring, med Dommen appelleredes og Landsretten forandrede Dommen til 4 Maaneders Fængsel (det drejede sig om et Tilfælde af Uterlighed). I det andet Tilfælde foreslog man Psykopatfængsel, men Observanden blev kun idømt Fængsel i 3 Maaneder. I det sidste Tilfælde blev der foreslaaet, at Observanden blev anbragt i Epileptikerhospital, men ved Dommen blev der kun beskikket ham et Tilsyn, hovedsagelig da »Filadelfia« ikke ønskede at modtage Pa-

tienten. Der findes endnu ikke en Afdeling paa Epileptikerhospitalet »Filadelfia«, der er egnet til at modtage kriminelle Epileptikere, men forhaabentlig kommer det en Gang, idet det var rimeligt, at alle Epileptikere af Hensyn til Behandlingen samlede paa »Filadelfia«. Man ser, at Uoverensstemmelserne mellem Hospitalet og Domstolene i Virkeligheden har været yderst ringe, og i langt de fleste Tilfælde har der endog været en særdeles god Overensstemmelse.

De 2 Observander, der led af Schizofreni, erklæredes for upaavirkelige af Straf, og der blev foreslaaet Forvaring paa Sindssygehospital, hvad de ogsaa dømtes til. Den ene var tiltalt for Vold mod Embedsmand i Funktion, den anden for Dokumentfalsk. Observanden med den psykogene Sindssygdom erklæredes for sindssyg under Gerningen, og han betegnedes som upaavirkelig af Straf, men det tilføjes, at i Løbet af Hospitalsopholdet var Sindssygdommen gradvis aftaget, og han var nu næsten helbredt, men han burde blive paa Hospitalet i nogen Tid. Statsadvokaten frafaldt Tiltale under Hensyn til hans mentale Tilstand. Han havde begaaet nogle Smaatyverier kort efter, han var kommet hjem fra Arbejde i Tyskland, hvor han under Luftbombardementer havde faaet en psykogen Sindssygdom (Krigspsykose).

De 2 Observander med Dementia arteriosclerotica (Alderdomssløvsind) betegnedes begge som upaavirkelig af Straf, og deres Tilstand parallelliseres i Erklæringerne med virkelig Sindssygdom, og der blev foreslaaet Forvaring paa Sindssygehospital, eventuelt Beskikkelse af Tilsyn hos den ene. De dømtes begge til Forvaring paa Sindssygehospital. Den ene havde været uterlig, og den anden var tiltalt for Blodskam (Samleje med en Datter, der var imbecil). I disse to Tilfælde har man altsaa ikke næret nogen Betænkelighed ved at sidestille Alderdomssløvsind med virkelig Sindssygdom, og Domstolene har fulgt Hospitalet og Retslægeraadet i deres Syn.

De 34 af Observanderne kommer fra Retskredse, hvor



der ikke findes eller ikke fandtes psykiatrisk uddannet Fængselslæge. Havde man haft det, er der ingen Tvivl om, at en Del af disse Observationer kunde have været foretaget ambulantly i Fængslerne, saaledes som det nu finder Sted i København. Retslige Observationer burde foretages af psykiatriske Specialister, og da man ikke kan forvente, at Embedslægerne skal lade sig uddanne til Specialister i Psykiatri, hvilket tager 3 Aar, burde man søge den Ordning, der nu saa udmærket er indført i København, udstrakt over hele Landet, hvilket ikke vilde volde Vanskeligheder, da der rundt om paa Landets Sindssygehospitaller sidder vel uddannede Psykiatere, der kunde fungere som Retspsykiatere.

Af de 35 Observander, dette Materiale omfatter, er kun 5 blevet dømt til Forvaring paa Sindssygehospital. I de 4 Tilfælde drejede det sig om egentlige Sindssygdomme. Den femte var Epileptiker, men med epileptisk Karakterforandring, der kunde sidestilles med Sindssygdom, og hvor »Filadelfia« af de tidlige nævnte Grunde ikke kunde modtage den domte. Man kan altsaa sige, at kun et lille Antal af Observanderne er erklæret for utilregnelige, og i de Tilfælde, hvor det er sket, har Domstolene fulgt Observationserklæringens Konklusion.

Alle 35 Observationer var nødvendige; man kan ikke i noget Tilfælde fra lægelig Side hævde, at Observationen ikke var paakrævet. Sagerne kunde ikke have været virkelig belyst, hvis der ikke havde været udført en Observation af en psykiatrisk Specialist. Men som tidligere nævnt kunde nogle af Observationerne have været udført ambulantly.

Retspsykiatrien er et særdeles interessant Fag, og et Fag, hvor Jurister og Læger skal samarbejde, og for dette Samarbejdes Skyld vil jeg til sidst gerne anmode Politimestrene om at sende Hospitalet Meddelelse om, hvad Dom der er faldet i Observands Sag, idet det i højeste Grad kan interessere den, der har skrevet Erklæringen, og denne fremsendes jo altid til Politimestrene, i hvert Fald her fra Hospitalet, med en Anmodning om, at dette maatte blive

underrettet om Sagens videre Forløb, men det er kun yderst sjældent, at vi faar Underretning herom. Det er kun sket i eet af disse 35 Tilfælde. I Resten af Tilfældene har vi maattet indhente Oplysninger. Naar disse Underretninger bliver givet Hospitalet, vilde det ogsaa være gavnligt for Hospitalets Læger, om der blev anført efter hvilken Paragraf i Straffeloven, Observanden var dømt og ikke blot som nu, hvor vi i Almindelighed kun faar at vide, f. Eks. at Dommen har været Fængsel i saa og saa mange Maaneder.

Det interesserer i høj Grad Lægerne at se efter hvilken Paragraffer i Straffeloven Forbryderne er dømt, idet det er lærerigt at følge med i Dommene. Det vil derfor være rimeligt, at der i alle Tilfældene blev tilstillet Hospitalet en Domsudskrift, idet det ogsaa interesserer Lægerne at se Dommens Præmisser.

Man maa derfor haabe, at de juridiske Myndigheder i Fremtiden sender Hospitalerne Domsudskrifter, naar der er faldet Dom i Sager, hvor Forbryderne har været til Observation.

Det vigtigste i disse Sager er et godt Samarbejde mellem Jurister og Læger, et Samarbejde der sikkert kan udvides i Fremtiden til Gavn for den gensidige Forstaaelse.

---